

## Υπάρχει Ζωή πριν από το Θάνατο;

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown



Συχνά στο χώρο της ορθόδοξης θεολογίας σημειώνεται μία στατική παθογένεια, ικανή να αιχμαλωτίσει την αγωνία του σύγχρονου ανθρώπου μέσα στη σκιά της αναίσθητης κακοτεχνίας. Μιας κακοτεχνίας που περισσότερο αναζητά την αμαρτία παρά την αγιοσύνη. Τα πάθη παρά την ίαση. Και την καταδίκη παρά τη σωτηρία.

Στα Εξάρχεια και στη Θεσσαλονίκη, υπάρχουν δύο τοίχοι με μία εκφραστική απορία αγωνιακής πάλης. Μιας πάλης που σε κάνει να διαβάζεις δυο και τρεις φορές τις φράσεις των δύο τοίχων προκειμένου να συνειδητοποιήσεις αν υφίσταται όντως αυτό που αναγράφεται. «Υπάρχει ζωή πριν το θάνατο;». Η τάση των φορέων της εκκλησίας και συγκεκριμένα μέρους του ιερατείου είναι τάση απόγνωσης πολλές φορές. Ένα άγχος για απομυθοποίηση, αλλοπρόσαλλο προσανατολισμό, πνευματική φυγομαχία και καταδίκη. Συναντάται με άλλα λόγια μία ορθοδοξία που «*ανακαλύπτει παντού ασχήμιες, εχθρούς της πίστεως, απουσία αισθητικής, ειλικρινούς ευσέβειας*» κατά τον ακαδημαϊκό Χρυσόστομο Σταμούλη.



Η διακονία «αναλώνεται» συνήθως στα ιερά μυστήρια και τις ιερές ακολουθίες, στο κοινωνικό και φιλανθρωπικό έργο ή σε μία αμέτοχη παρουσία στην αγωνία και τον πόνο του άλλου, όπου στο τέλος της εξομολόγησης ο άλλος δεν είναι ο «ξένος» του δοξαστικού του Μ. Σαββάτου, αλλά ένας άγνωστος. Αυτό όμως σκιαγραφεί την εκκλησία ως «σκιά θανάτου» κατά τον Μάξιμο Ομολογητή, δηλαδή ως ιδεολογία ελλείπει της μυστηριακής ομολογίας και αποκάλυψης. Εκείνο που απουσιάζει είναι η σύγχρονη μαρτυρία.

Έτσι λοιπόν η όλη προσοχή και αγωνία στρέφεται στην ύπαρξη μετά τον θάνατο. Συνδέουμε τη ζωή μας όσο μπορούμε με το επέκεινα, αδιαφορώντας να ζήσουμε και νοηματοδοτήσουμε τις στιγμές του παρόντος καιρού. Διερωτήθηκε όμως κάποιος αν έζησε πριν τον θάνατο; Αν οι θλίψεις και οι πόνοι της ζωής, του επέτρεψαν να χαρεί αυτή τη ζωή; Αν έζησε πριν ζήσει; Και ο συνεκτικός δεσμός μεταξύ ζωής και αιωνιότητας είναι η ζωή ή αλλιώς ο θάνατος. Εξάλλου το ίδιο και το αυτό είναι. Γι' αυτό και ο θαυμάσιος φιλόσοφος άγιος Γρηγόριος Νύσσης παρατηρεί πως ο θάνατος είναι *«η καινούρια γέννα που οδηγεί σε νέα ζωή»*.

Με την κατάλυση του κράτους του θανάτου και της διαβολικής κυριαρχίας, ο θάνατος ανασταίνει την ευλογία της οικείωσης στο σώμα του φθαρτού, δραπετεύει από την κατάρα της ταφικής καταδίκης και ως ευλογία συνεχίζει να

ζει. Υπάρχουν δύο όροι που εύστοχα χρησιμοποιεί ο Γιάννης Ρίτσος στη «Σονάτα του Σεληνόφωτος». Η συμμαχία και η υπακοή. Η συμμαχία της ζωής με το θάνατο, αλλά ταυτόχρονα και η ανυπακοή της στο θάνατο. Η ζωή είναι θάνατος και ο θάνατος είναι ζωή. Γεννιόμαστε, «συναντούμε» τη χώρα του θανάτου και εκείνος με τη σειρά του μας ζει στην αιώνια ζωή. Αυτό είναι αλήθεια. Και μάλιστα αναδυόμενη από τον Πανάγιο Τάφο όπου ο Σταυρός του Χριστού δεν είναι κραυγή απόγνωσης, αλλά ζωή εκ του τάφου, καθώς *«εκ του τάφου ανέτειλε ζωή και ελπίδα»*.

Η αγωνία της εκκλησίας κατάντησε να είναι ένα ερώτημα και όχι μία κατάφαση. Αν το ερώτημα αυτό γίνει εμμονή, τότε η ζωή γίνεται άρνηση. Η ζωή του θανάτου αλλοιώνει την αρνητική παραδοχή της απολυτότητας και της μονοφυσικής ιδιοτέλειας. Αναδεικνύει την πολύπλευρη σημασία της συνέχειας και ως πολιτισμός της αγιοσύνης δεν βλέπει, δεν ακούει, δεν γεύεται και δεν ζει στο θάνατο αλλά στη ζωή του. Ο αποπροσανατολισμός των υπαρξιακών ερωτημάτων και πόθων είναι κάτι περισσότερο από βέβαιος, αφού όλη η αγωνία επικεντρώνεται στη ζωή μετά τον θάνατο και όχι στη ζωή πριν τον θάνατο. Σαν να υπάρχει μία προκαθορισμένη παρθενογένεση με την αφετηρία του θανάτου που δεν προϋποθέτει τη ζωή. Έτσι η αγνότητα ξεπέφτει και αποτελεί ίδιον γνώρισμα της μετά θάνατον ζωής.

Στη σκιά του άχρωμου χρώματος που έχασε το χρώμα του εν τη γεννήσει της φύσεως του και εκ του μηδενός ήρθε σαν δημιουργική αρχή και τελείωση στην άναρχη αρχή του. Σαν να μην γεννήθηκε ο άνθρωπος για να ζήσει. Σαν να χώρεσε τον εαυτό του στην αρχή του θανάτου, στην αρχή της εξουσιαστικής του απομόνωσης από τη θέα ενός πρωτόπλαστου κάλλους που υπάρχει στην αφετηρία του θανάτου και στη συνέχεια του. Επ' ουδενί λόγω στη ζωή πριν θάνατο. Γι' αυτό και ο φιλόσοφος Σενέκας «πνίγει» την αγωνία του σε ένα αύριο του «ίσως», διερωτώμενος ο ίδιος: *«Γιατί οι περισσότεροι από εμάς δαπανάμε τα χρόνια μας όχι για να γευόμαστε τη ζωή, αλλά ξοδεύοντας την σε προετοιμασίες, που τάχα θα μας επιτρέψουν να τη χαρούμε στο απώτερο μέλλον;»*.

[Συνεχίζεται]